

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО

підготовки

спеціальності

освітньо-професійна програма

бакалавра

035 Філологія

Мова і література (німецька). Переклад

Луцьк – 2023

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Лінгвокраїнознавство» підготовки бакалавра, галузі знань «03 Гуманітарні науки», спеціальності «035 Філологія», освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробники: **Пасик Л. А.**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (доц. Пасик Л. А.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології**

протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри: (доц. Зубач О. А.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (німецька). Переклад Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/ кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання: 2
		Семестр: 3
ІНДЗ: немає		Лекції: 26 год.
		Практичні (семінарські): 20 год. Лабораторні 0 год.
		Самостійна робота: 38 год.
		Консультації: 6 год.
	Форма контролю: екзамен (3 сем.)	
Мова навчання		Німецька/українська

II. Інформація про викладача:

Прізвище, ім'я та по батькові – *Пасик Людмила Адамівна*

Науковий ступінь – *кандидат філологічних наук*

Вчене звання – *доцент*

Посада – *доцент кафедри німецької філології*

Контактна інформація – +38 050 5938310; Pasyk.Lyudmyla@vnu.edu.ua

Дні занять – <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Курс лінгвокраїнознавства німецькомовних країн орієнтований на ознайомлення студентів з основами сучасного лінгвокраїнознавства, місцем його у системі філологічних дисциплін, розкриттям поняття «реалія», принципами відбору та класифікації реалій, перекладом німецькомовних реалій на рідну мову. Ще одним важливим напрямком роботи є систематизація конкретних реалій відповідно до розмовних тем, які вивчаються в курсі практики німецької мови, правила їхньої орфографії, засоби передачі їх на українську мову. Лінгвокраїнознавство є основою інтеркультурного методу вивчення іноземної мови, оскільки предмет дослідження цього освітнього компонента – це національна культурна семантика мови, тобто зміст, який пов'язаний з особливостями економіки, географії, суспільного устрою, фольклору, літератури, всіх видів мистецтва, науки, деталями побуту, звичаями та традиціями народу Німеччини та німецькомовних країн.

Лінгвокраїнознавство значно підвищує мотивацію оволодіння мовою, сприяє загальнокультурному розвитку особистості студента, оскільки має комплексний характер.

2. Пререквізити.

Для оптимального опанування предметом «Лінгвокраїнознавство» студентам необхідно добре володіти базовими знаннями з фонетики, граматики, синтаксису німецької мови та українською мовою.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою курсу є забезпечення комунікативної компетенції в актах міжкультурної комунікації, перш за все через адекватне сприйняття мовлення співрозмовника і розуміння оригінальних текстів. Засвоєння курсу сприяє також підготовці студентів до написання курсових робіт.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Лінгвокраїнознавство» є вивчення мовних одиниць, які найбільш яскраво відображають національні особливості культури народу-носія мови: реалії, характерні для однієї культури і відсутні в іншій, конотативна лексика, фонові лексика (позначення предметів і явищ, які мають аналоги в різних культурах, але відрізняються національними особливостями функціонування, форми, призначення предметів); навчання комунікативної компетенції в актах міжкультурної комунікації; вивчення ментальності й національного характеру народу у зв'язку з відповідною фоновію інформацією.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод, частково-пошуковий метод, проблемно-пошуковий метод, дослідницький, активний та інтерактивний метод.

4. Результати навчання (компетентності).

Практична мета навчального курсу «Лінгвокраїнознавство» полягає у формуванні у студентів таких

загальних і фахових компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ФК4. Здатність аналізувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК11. Здатність до надання консультацій щодо дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК12. Здатність до організації ділової та міжкультурної комунікації.

ФК13. Здатність володіти екстралінгвальною компетентністю, тобто знаннями про побут, традиції та звичаї, економічні й географічні особливості, а також основні історичні факти німецькомовних країн.

та програмних результатів навчання:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів, проявляти толерантне ставлення, цінувати і поважати різноманітність та мультикультурність тощо.

ПРН9. Характеризувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію, розуміти іншомовні соціокультурні реалії, знати й адекватно тлумачити різні зразки мовленнєвої поведінки.

ПРН10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН20. Усвідомлювати загальнолюдські й національні морально-духовні цінності для формування особистої відповідальної громадянської позиції і здатності діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики.

ПРН21. Забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу різножанрових текстів.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Сем.)	Сам. роб.	Конс.	Форми контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Реалія як основне поняття лінгвокраїнознавства						
Тема 1. Лінгвокраїнознавство як складова в системі філологічних наук.	5	2	1	2		СЗ+Д/5
Тема 2. Поняття реалії.	5	2	1	2		СЗ+Д/5
Тема 3. Відбір, класифікація та передача реалій на рідну мову.	9	2	2	4	1	СЗ+Д/5
Тема 4. Регіональні варіанти німецької мови.	7	2	2	2	1	СЗ+Д/5
Тема 5. Інтернаціоналізація словникового запасу європейських мов.	9	2	2	4	1	СЗ+Д/5
Тема 6. Суспільний прогрес і його відображення в мові.	8	2	2	4		СЗ+Д/5
Разом за модулем 1	43	12	10	18	3	Середнє арифметичне
Змістовий модуль 2. Національно-культурний зміст мовних реалій						
Тема 7. Реалії-топоніми; географічні реалії; реалії-антропоніми.	11	4	2	4	1	СЗ+Д/5
Тема 8. Реалії побуту, транспорту.	10	4	2	4		СЗ+Д/5
Тема 9. Реалії мовленнєвого етикету та рутинної поведінки.	10	2	2	4	2	СЗ+Д/5
Тема 10. Літературні реалії.	8	2	2	4		СЗ+Д/5
Тема 11. Суспільно-політичні реалії.	8	2	2	4		СЗ+Д/5
Разом за модулем 2	47	14	10	20	3	Середнє арифметичне
Всього годин:	90	26	20	38	6	Середнє арифметичне за 2 модулі

Умовні скорочення: СЗ – семінарське заняття (усна відповідь, презентація, проект, дискусія, робота в малих групах), Д - доповнення

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн» студент зобов'язаний опрацювати певний матеріал самостійно:

- 1) опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та підготовка до виступу на семінарах за тематикою;
- 2) перегляд кінофільмів та документальних фільмів та виконання завдань до них (5 балів):
 - „2 durch Deutschland“
(<https://www.planet-schule.de/sf/filme-online.php?reihe=1388>)
 - „Eine Rheinreise“
(https://www.youtube.com/watch?v=M27QGN_PJIQ)
 - „Bilderbogen D-A-CH“
 - „Deutsch-Magazin“
 - „Kurz und gut macht Schule“;
- 3) переклад однієї легенди з книги «Sagen und Legenden» за вибором (5 балів);
- 4) укласти лексикон німецькомовних реалій, загальним обсягом 300 одиниць згідно тематики (5 балів):
 - реалії суспільно-політичні;
 - реалії-топоніми;
 - реалії-антропоніми;
 - реалії побуту;
 - реалії мовленнєвого етикету;
 - реалії рутинної поведінки;
 - реалії освіти;
 - реалії свят, звичаїв та традицій.(Оцінюємо так: 60 одиниць – 1 бал, 120 одиниць – 2 бали, 180 одиниць – 3 бали, 240 одиниць – 4 бали, 300 одиниць – 5 балів).

Структура оформлення лексикону

№ з/п	Реалія (німецькою мовою)	Переклад на українську мову	Текст – дефініція реалій (німецькою мовою)
-------	--------------------------	-----------------------------	--

Загальна оцінка (максимум 5 балів) за самостійну роботу виводиться як середнє арифметичне усіх оцінок за виконані види роботи 2), 3), 4).

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів регулюється [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів](#).

Політика викладача щодо студентів: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, яке впливає на нарахування балів за поточне оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба,

міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням у деканаті.

Політика щодо академічної доброчесності регулюється [Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#) і передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Будь-які форми недоброчесності не толеруються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: За практичні заняття студент може отримати максимальний бал 40. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний чи закордонне стажування).

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені](#)

Лесі Українки і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен (максимальний бал 60). Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку.

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на лекційних і семінарських заняттях у межах змістового модуля. Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання складає 40 балів.

Екзаменаційний контроль, який здійснюється викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента. Підсумковий контроль успішності здобувача освіти (іспит) складається з двох частин і є обов'язковим: 1) письмова: тестове опитування знань з предмету (30 тестів, кожен з яких оцінюється на 1 бал); 2) усна: відповідь на одну з тем, запропонованих у питаннях, які виносяться на екзамен (30 балів).

Студенти складають іспит згідно з розкладом, затвердженим навчальним відділом університету. На іспит виносяться теми, що опрацьовувалися протягом вивчення курсу.

Якщо здобувач освіти не склав іспит з першого разу, то має можливість перескласти його ще двічі (другий раз – викладачеві, третій раз – комісії).

Питання, що виносяться на іспит:

1. Поняття реалія. Мовна форма реалії.
2. Реалія як носій національного колориту.
 1. Загальна характеристика етнографічних реалій.
 2. Способи передачі етнографічних *реалій*.
3. Суспільно-політичні реалії.
4. Німецька мова: варіанти і діалекти.
5. Німецькі географічні реалії.
6. Реалії-топоніми.
7. Реалії-антропоніми.
8. Політичні реалії, які виникли після об'єднання Німеччини.
9. Реалії побуту. Оселя. Одяг.
10. Реалії: Їжа, напої.
11. Реалії транспорту.

12. Реалії: державні символи ФРН.
13. Реалії: політично-державний устрій ФРН.
14. Реалії законодавчого життя. Вибори.
15. Реалії системи освіти Німеччини.
16. Реалії релігії та культури.
17. Реалії звичаїв, традицій, свят.
18. Німецькі привітання та поздоровлення.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється за п'ятибальною системою та включає оцінювання роботи студентів під час семінарських занять за усні та письмові відповіді, написання контрольних робіт, виконання різних видів самостійної роботи. Всього за поточне оцінювання студенти можуть отримати 40 балів, максимальна кількість балів обчислюється як середнє арифметичне всіх балів за усні та письмові відповіді на аудиторних заняттях (від 0 до 5 балів) та за самостійну роботу, при цьому середній бал множимо на коефіцієнт 8. Модульна контрольна робота для підсумкового оцінювання містить 30 завдань, кожне з яких оцінюється в 1 бал, що становить у сумі 30 балів.

Поточний контроль (мах. = 40 балів)			Підсумковий контроль (мах. = 60 балів)		Заг. к-ть бал.
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3		
ЗМ 1	ЗМ 2	СР	МКР	Усне опитування	100
5	5	5	30	30	
5*8=40					

- ✓ Оцінка «відмінно» відповідає 5 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання тестів, виконання самостійної роботи і ставиться за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн.
- ✓ Оцінка «добре» відповідає 4 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання тестів, виконання самостійної роботи і ставиться за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн.
- ✓ Оцінка «задовільно» відповідає 3 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання тестів, виконання самостійної роботи і ставиться за базові знання теоретичного й практичного матеріалу з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн.

- ✓ Оцінка «незадовільно» відповідає 0-2 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання тестів, виконання самостійної роботи і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання теоретичного матеріалу з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн.

VI. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
67 – 74	D	Задовільно
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

VII. Рекомендована література

Основна література

1. Пасик Л. А., Шепшелей С. А. Лінгвокраїнознавство Німеччини : збірник тестових завдань. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 40 с.
2. Факти про Німеччину [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/uk>
3. Der Deutschlandwegweiser. Zutritt auf: <https://www.deutschland.de/de/der-deutschland-wegweiser>
4. Fakten über die Schweiz. Zutritt auf: <https://www.myswitzerland.com/de-ch/planung/ueber-die-schweiz/zahlen-und-fakten/facts-about-switzerland/>
5. Fürstentum Liechtenstein. Zutritt auf: <https://www.liechtenstein.li/>
6. Großherzogtum Luxemburg. Zutritt auf: <https://www.luxembourg-city.com/de/uber-luxemburg-stadt/einfhrung/fakten-zahlen>
7. Luscher Renate. Landeskunde Deutschland : von der Wende bis heute: Daten, Texte, Aufgaben für Deutsch als Fremdsprache / Renate Luscher. Völlig überarb., aktualisierte Fassung 2016, 11. Aufl. München : Verl. für Deutsch, 2016. 176 S.
8. Österreich. Zutritt auf: <https://www.oesterreich.com/de/staat/zahlen-und-fakten>

Додаткова література

9. Дубович І. Країнознавчий словник-довідник. Львів, 2003. 576 с.

10. Євгененко Д. А. Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн: посібник для студентів вищих закладів освіти та середніх навчальних закладів з поглибленим вивченням німецької мови / Д. А. Євгененко, Б. В. Кучинський, О. М. Білоус, Н. Р. Воронкова. Вінниця: Нова книга, 2008. 416 с.
11. Кудіна О.Ф. Країни, де говорять німецькою: навч. посібник з лінгвокраїнознавства. Вінниця: Нова книга, 2002. 344 с.